

Danskernes solarievener 2016

– en kortlægning

Danskernes solarievaner 2016

- En kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed, Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne (CEDs), ved:

Julie Hedegaard Mortensen

- Studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Christina Schiøth

- Cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Brian Køster

- Forsker, cand.scient., ph.d.
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på brk@cancer.dk og tlf: 35 25 76 66

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Mortensen JH, Schiøth C, Køster B

Danskernes solariebrug 2016 – Notat

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2017

Kræftens Bekæmpelse

Forebyggelse & Oplysning

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Tlf: 35 25 75 00

Rapporten findes udelukkende i elektronisk form og er tilgængelig via www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-366-5

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

November 2017

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Andelen af solariebrugere har været faldende, siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden startede Solkampagnen i 2007. Udviklingen er imidlertid bremset, og der er en stigning i solariebrug blandt unge.

Langt størstedelen starter deres solarieforbrug inden de er fyldt 18 år. Halvdelen af 18-29-årige, der husker, hvor gamle de var, da de startede med at gå i solarium, var tilmed yngre end 16 år, første gang de gik i solarium. Derfor ønsker Solkampagnen fortsat, at Danmark følger de gode eksempler fra vores nabolande og indfører en lovfæstet aldersgrænse på 18 år for solariebrug. Hvis unge får lov til at blive voksne, før de skal tage stilling til, om de vil gå i solarium, vil mange formentlig overveje en ekstra gang, om det er den øgede kræftrisiko værd. En indførelse af en 18-årig aldersgrænse vil desuden være i god overensstemmelse med, at over halvdelen af danskerne bakker op om en sådan aldersgrænse.

Peter Dalum, projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholkampagne 'Fuld af liv', oktober 2017.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	4
Konklusioner og anbefalinger	5
1. Indledning.....	6
2. Danskernes brug af solarium.....	8
3. Danskernes holdninger til en aldersgrænse for solariebrug.....	10
4. Udvikling.....	12
5. Metode	15
6. Litteraturliste.....	16

Sammenfatning

Solariebrug er kræftfremkaldende, og går man i solarium, har man en 20 % øget risiko for at få modernærkekræft. Går man i solarium, før man fylder 35 år, øges ens risiko for at få modernærkekræft med 60 %, og risikoen stiger yderligere, jo oftere man bruger solarium (1).

I denne rapport belyses 15-70-årige danskeres solarievaner i 2016 samt udviklingen i danskernes solarievaner fra 2007 til 2016. Kortlægningen er baseret på data fra 5.030 respondenter i alderen 15-70 år, og data er nationalt repræsentativt på køn, alder og region.

Danskernes brug af solarium

Omkring 1 ud af 10 danskere har været i solarium inden for det seneste år. Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 10 % i 2016.

Debutalder ved solariebrug

Omkring halvdelen af tidligere og nuværende solariebrugere i alderen 15-64 år var yngre end 18 år, første gang de gik i solarium.

Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug

I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug. Danskernes opbakning til en aldersgrænse har været støt stigende i perioden fra 2007 til 2016, hvor Solkampagnen har oplyst om skadevirkningerne ved solariebrug, og i dag mener 2 ud af 3 danskere, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium, mens den sidste tredjedel er ligeligt fordelt mellem personer, der henholdsvis ikke har taget stilling eller er i mod en aldersgrænse på 18 år. Selv blandt 15-19-årige danskere, som udgør en betragtelig andel af solariebrugere, er godt 6 ud af 10 tilhængere af en indførelse af en aldersgrænse på 18 år for brug af solarium.

Konklusioner og anbefalinger

Konklusion: Stigende solariebrug blandt 15-19-årige.

En ud af 10 danskere har været i solarie inden for det sidste år i 2016. Det betyder, at solariebruget er stagneret. Der er en helt klar aldersgradient i solariebruget. Solariebruget er højest blandt 15-29-årige. Selvom solariebruget samlet set er uændret, er der sket en stigning blandt 15-29-årige. Det er særligt uheldigt, da unge og unges hud er særligt sårbar overfor uv-stråling.

Anbefaling:

Det er et velkendt fænomen, at en adfærd forværres, når kampagnetrykket lettes. Solkampagnen har for en periode haft fokus på indsatser, der ikke decideret har vedrørt unges solariebrug. Imidlertid bør Solkampagnen fremadrettet øge fokus på kommunikative og strukturelle indsatser, der kan støtte unge i at undlade at gå i solarium. Det er vigtigt at undgå solariebrug, der er en selvstændig risikofaktor for udvikling af modermærkekræft.

Konklusion: Stor opbakning til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Opbakningen i befolkningen til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug er fortsat høj, selv blandt gruppen af unge, der vil blive ramt af lovgivningen. Blot 18 % af danskerne, og 29 % af 15-19-årige er imod en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Anbefaling:

Det er over en årrække lykkedes at nedbringe solariebruget i Danmark til ca. 1/3 af det niveau, det var i 2007. Det kræver et højt kampagnepres at holde solariebruget nede og ikke mindst at lykkes med at nedbringe det yderligere. Erfaringer fra andre lande viser, at aldersgrænser reducerer andelen af solariebrugere. Samtidig er en aldersgrænse væsentlig mere omkostningseffektiv end en vedvarende kampagne. Det anbefales at Solkampagnen afdækker, hvilke motiver, der afholder danske politikere fra at beskytte unge i Danmark på samme niveau, som unge i andre europæiske lande beskyttes af en lovgivning, ved at indføre en aldersgrænse for solariebrug. En aldersgrænse der ovenikøbet er bred folkelig opbakning til.

1. Indledning

1.1. Formål

Formålet med denne rapport er at give den danske befolkning, politikere og presse et billede af 15-70-årige danskeres solarievaner i 2016 samt udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007 til 2016. Rapporten kommer rundt om danskernes solariebrug, debutalder for solariebrug og holdninger til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug. Udover at henvende sig til offentligheden bruges rapporten internt i Solkampagnen til at målrette den fremtidige solarieindsats. Rapporten er udarbejdet af evalueringsenheden i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne "Skru ned for solen mellem 12 & 15". Solkampagnen har til formål at forebygge kræft i huden ved at nedsætte danskernes eksponering for uv-stråling fra den naturlige sol og solarier.

1.2. Baggrund

Solarier er kræftfremkaldende: The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende (2). Der er en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man bruger solarium, og går man i solarium, før man fylder 35 år, er risikoen øget med 60 % (1). Desuden findes der en dosis-responsammenhæng mellem solariebrug og risikoen for udvikling af modermærkekræft: Jo oftere man bruger solarium, desto højere bliver ens risiko for modermærkekræft (1). Personer diagnosticeret med modermærkekræft inden det 30. leveår har i 3 ud af 4 tilfælde brugt solarie (3, 4). Ydermere øges risikoen for modermærkekræft ved solariebrug uafhængigt af, om man bliver skoldet eller ej (5). Alle former for solariebrug øger altså risikoen for modermærkekræft.

Modermærkekræft er den mest alvorlige form for kræft i huden (6). Årligt registreres ca. 2.000 nye tilfælde af modermærkekræft i Danmark (7), og Danmark har én af de højeste forekomster af modermærkekræft i verden (8). 16 % af mænd og 8 % af kvinder, der får konstateret modermærkekræft, dør af sygdommen inden for 5 år (7). Solariebrug øger også risikoen for pladecellekræft, som er én af de to kræfttyper, der går under betegnelsen 'almindelig hudkræft' (6). Personer, der har gået i solarium, er i øget risiko for at udvikle kræft i huden. Ofte bliver modermærkekræfttilfælde diagnosticeret ved, at patienten selv henvender sig til egen læge med symptom(er), fx et modermærke med forandringer. Det er imidlertid kun omkring halvdelen af alle modermærkekræfttilfælde, der opstår i eksisterende modermærker, hvorfor det ikke er tilstrækkeligt at holde øje med disse.

1.3. Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har brugt solarium mindst én gang inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Aldrig-solariebrugere og tidligere solariebrugere

Respondenter, der *aldrig* har brugt solarium, er kategoriseret som *aldrig-solariebrugere*. *Tidligere solariebrugere* er respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som *tidligere* har brugt solarium.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Hvis der f.eks. står "n=5.030" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 5.030 respondenter.

2. Danskernes brug af solarium

Hvor hyppigt går danskerne i solarium?

Figur 2.1.

- 5 % af alle danskere går i solarium månedligt eller oftere. 2 % går i solarium på ugentlig basis.

Figur 2.2.

- Hver tiende ung under 30 år går i solarie månedligt eller oftere. Således har unge under 30 år det højeste solariebrug. Fra det 30. leveår falder solariebruget i takt med en stigende alder.
- Den største gruppe af tidligere solariebrugere udgøres af 30-49-årige danskere. Af disse gælder det for hele 6 ud af 10 personer, at de enten tidligere i livet har gået eller stadig går i solarium.

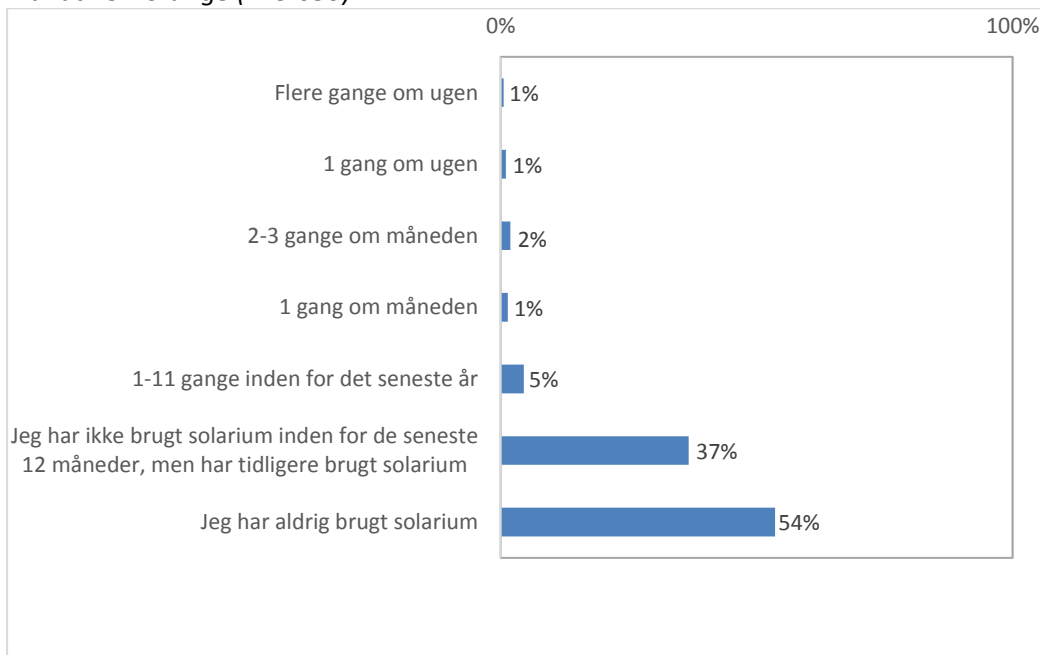
Hvor gamle er danskerne, når de begynder at gå i solarium?

Figur 2.3.

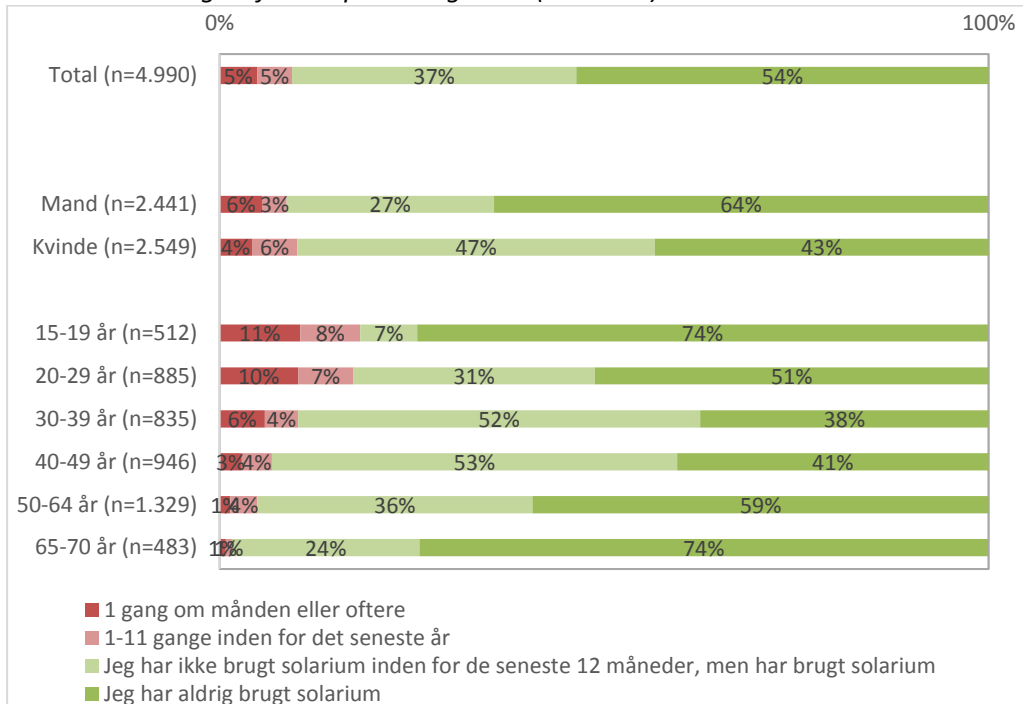
- Halvdelen af danskere, der kan genkalde sig deres debutalder, var yngre end 18 år, første gange de gik i solarium.
- Kvinder debuterer generelt tidligere end mænd, når det kommer til solariebrug.

Hvor hyppigt går Danskerne i solarium?

Figur 2.1. *Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? Blandt 15-70-årige (n=5.030).*

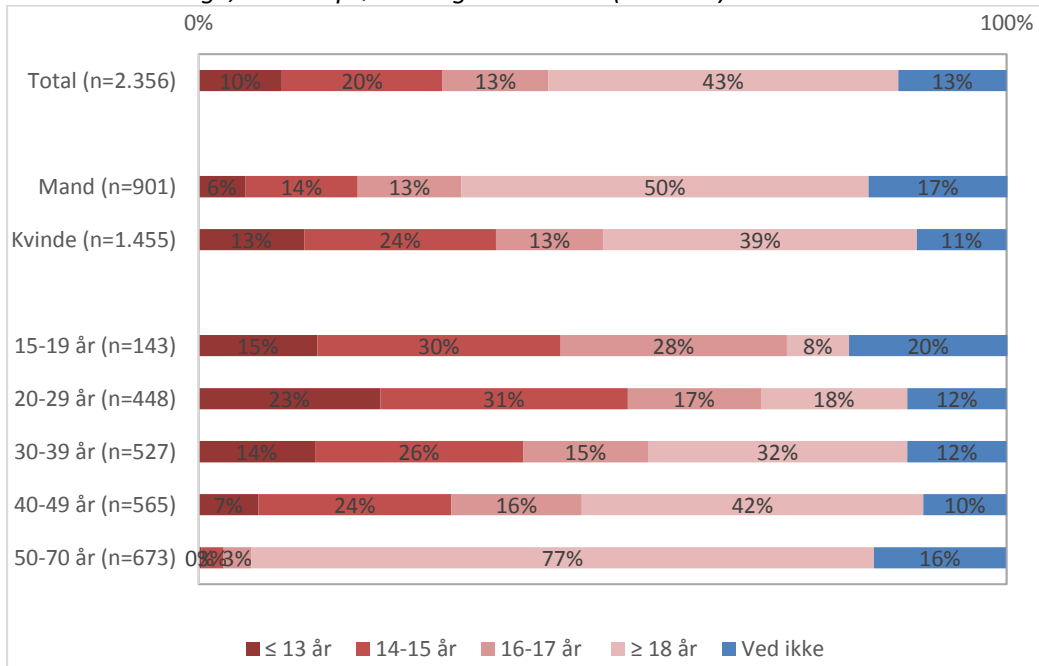

Figur 2.2. Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder?
Blandt 15-70-årige – fordelt på køn og alder (n=4.990¹).

Hvor gamle er danskerne, når de begynder at gå i solarium?

Figur 2.3. Hvor gammel var du ca. første gang, du gik i solarium?
Blandt 15-70-årige, der har prøvet at gå i solarium (n=2.356).

¹ Respondenter, der har svaret "ved ikke" (n=40) er ekskluderet fra denne analyse.

3. Danskernes holdninger til en aldersgrænse for solariebrug

Opbakning af en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Figur 3.1.

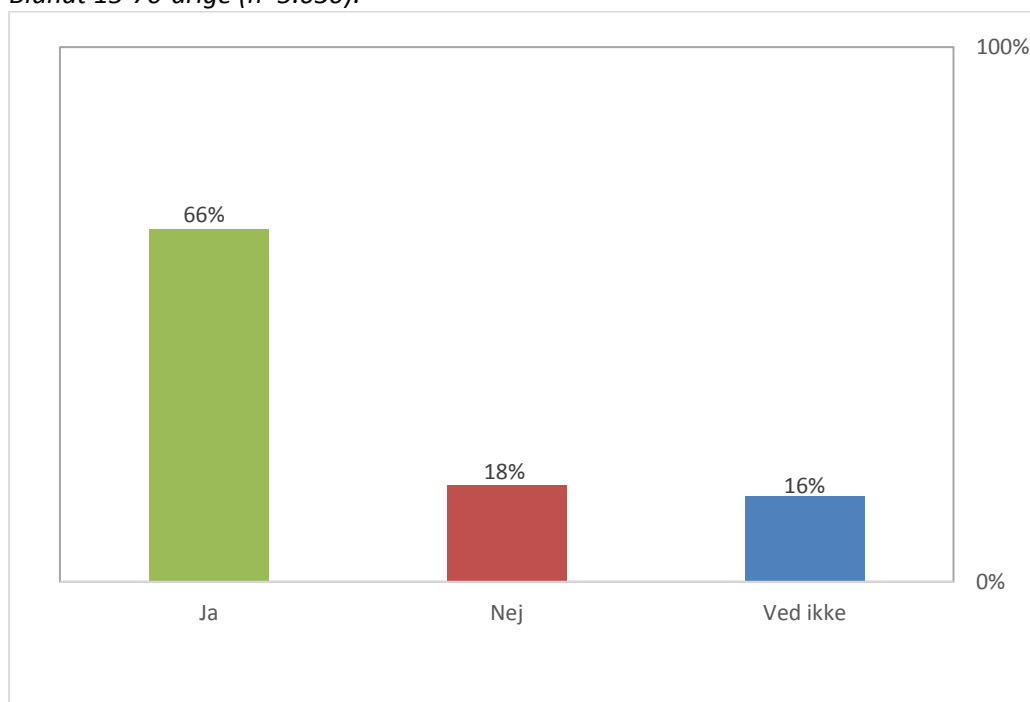
- 2 ud af 3 danskere bakker op om en aldersgrænse for solariebrug.
- Færre end hver femte dansker er imod en aldersgrænse for solariebrug.

Figur 3.2.

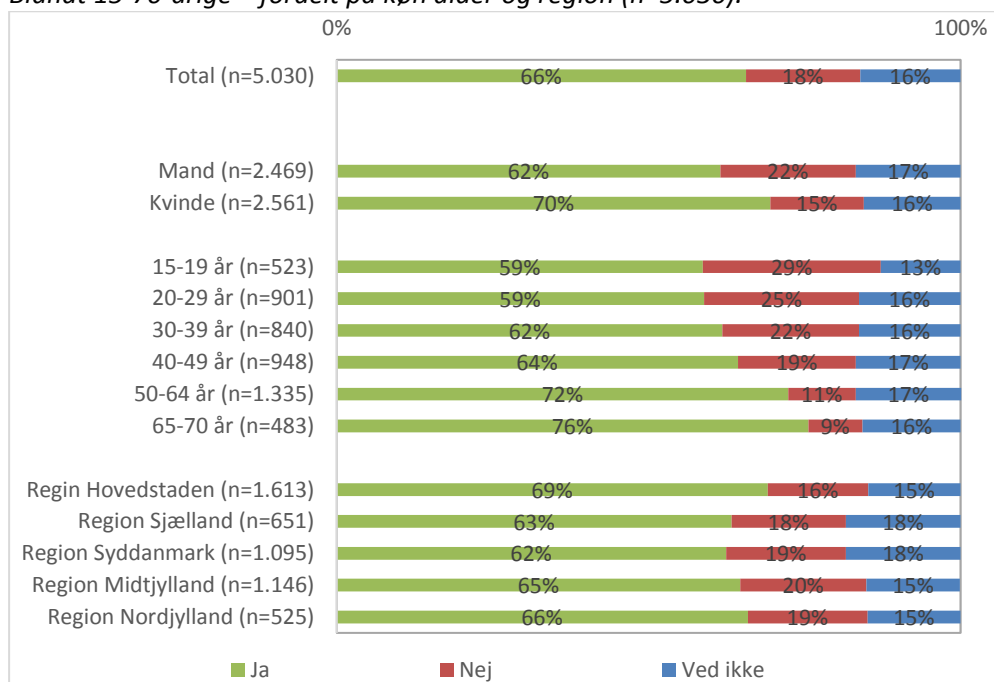
- Opbakningen til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug stiger i takt med stigende alder. Blandt den yngste aldersgruppe (15-19-årige) går 59 % ind for en aldersgrænse, mens det gælder for 76 % af respondenter i den ældste aldersgruppe (65-70-årige).
- Flere kvinder end mænd er positivt stillet over for en aldersgrænse for solariebrug.

Opbakning af en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Figur 3.1. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Blandt 15-70-årige (n=5.030).

Figur 3.2. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark?
Blandt 15-70-årige – fordelt på køn, alder og region (n=5.030).

4. Udvikling

Udvikling i solariebrug

Figur 4.1.

- Andelen af den danske befolkning, der *aldrig* har brugt solarium, er steget støt i perioden 2007-2016, mens *tidligere* og *nuværende* solariebrugere er faldet tilsvarende.

Figur 4.2.

- Solariebruget er stadig faldende blandt personer over 40 år, mens det er stagneret blandt 30-39-årige.
- Til gengæld er den positive udvikling vendt for personer yngre end 30 år. Specielt 15-19-årige går i stigende grad atter i solarium. Siden 2012 er antallet af solariebrugere fordoblet fra 9 % til 18 %.

Udviklingen i opbakningen for en aldersgrænse

Figur 4.3.

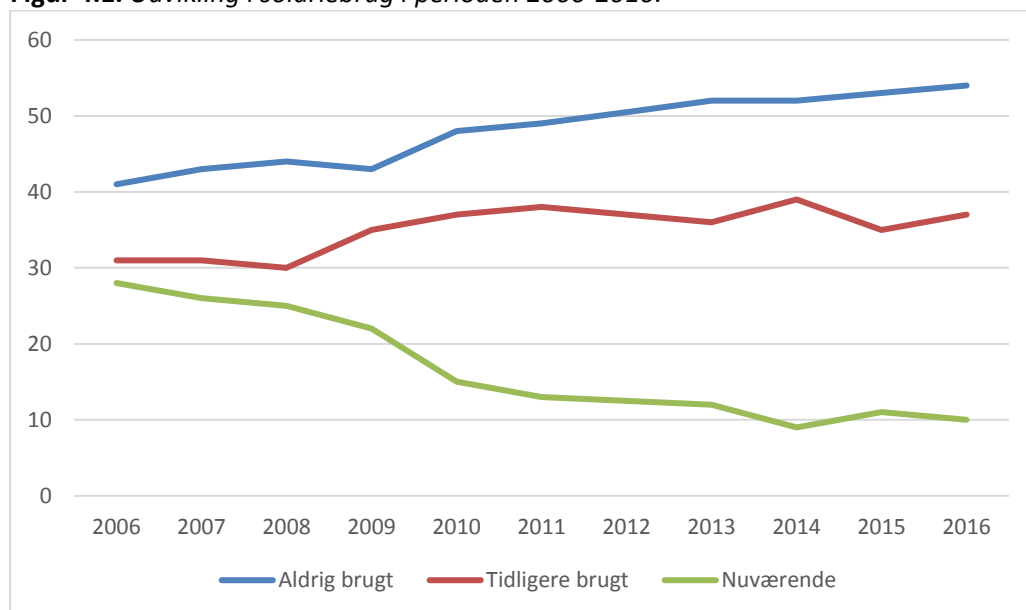
- Opbakningen for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug har ligget stabilt højt i en del år, men er i 2016 den højeste målt igennem perioden. Her går hele 2 ud af 3 danskere ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.
- Samtidig er færre danskere i tvivl om deres holdning, og således er færre end hver femte imod en aldersgrænse.

Figur 4.4.

- Endda blandt 15-19-årige, der i givet fald vil blive påvirket af en lovændring på solarieområdet, findes et massivt flertal for en aldersgrænse for solariebrug.

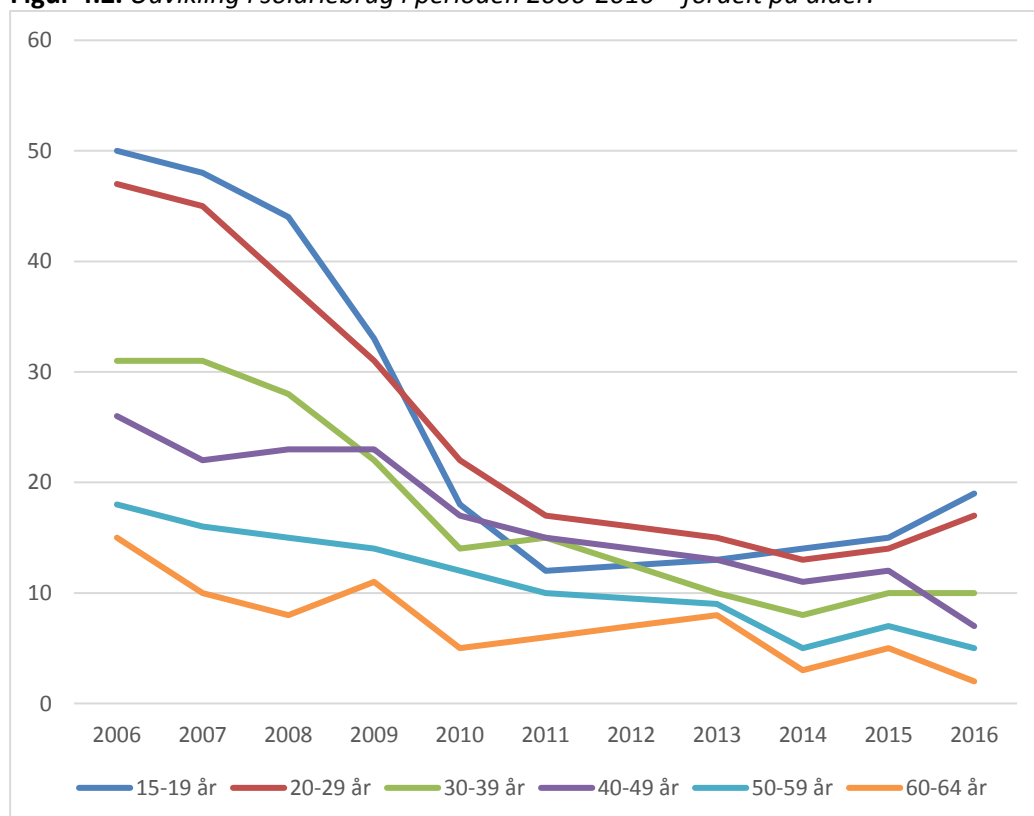
Udvikling i solariebrug

Figur 4.1. Udvikling i solariebrug i perioden 2006-2016.

*Data for 2012 er angivet som gennemsnit af 2011 og 2013

Figur 4.2. Udvikling i solariebrug i perioden 2006-2016 – fordelt på alder.

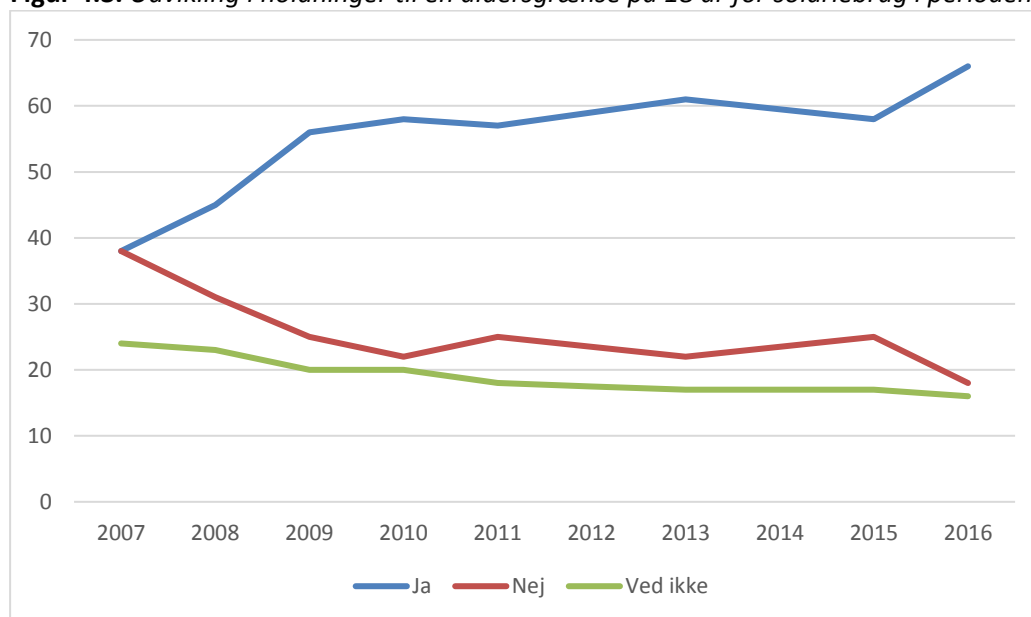

*Data for 2006 er indsamlet marts 2007. Øvrige år er indsamlet i august måned

**Data for 2012 er angivet som gennemsnit af 2011 og 2013

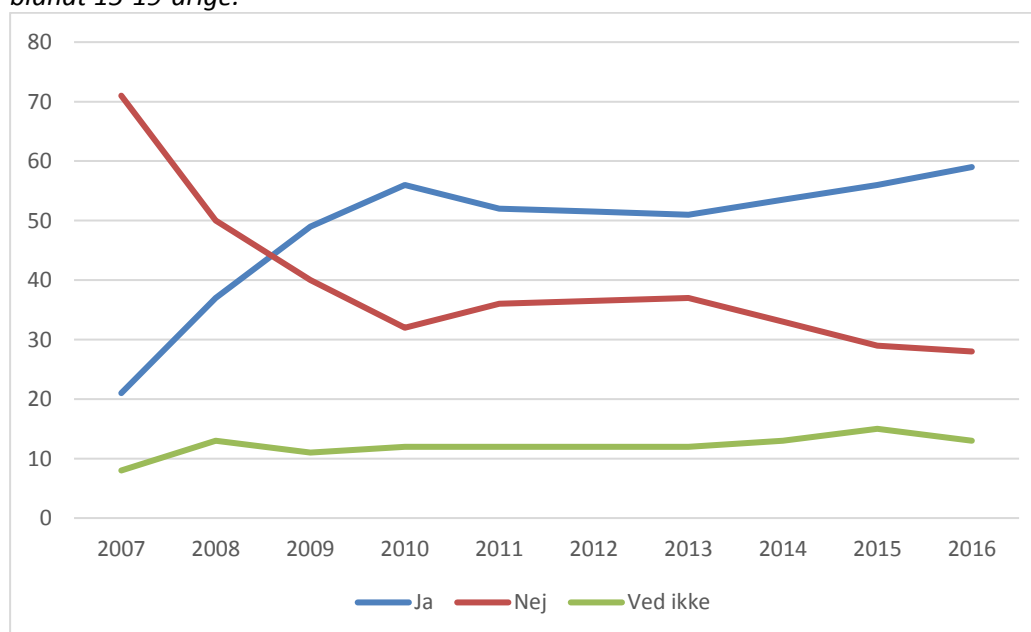
Udviklingen i opbakningen for en aldersgrænse

Figur 4.3. Udvikling i holdninger til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug i perioden 2006-2016.

*Data for 2012 er angivet som gennemsnit af 2011 og 2013

Figur 4.4. Udvikling i holdninger til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug i perioden 2006-2016 blandt 15-19-årige.

*Data for 2012 er angivet som gennemsnit af 2011 og 2013

5. Metode

Datagrundlag og analyse

Rapporten bygger på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse foretaget af Userneeds i perioden fra juni til august 2016. Der indgik besvarelser fra 5.030 danskere i alderen 15-70 år.

Besvarelserne blev indsamlet via kvoter, der sikrede en national repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til køn, alder og region. I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne spurgt til deres solariebrug inden for det seneste år, dvs. for perioden juni-august 2015 til juni-august 2016. Solariebrug i denne periode betegnes i rapporten som solariebrug i 2016.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet gennemført hvert år i perioden 2007-2016. I nærværende rapport er de nyeste data fra 2016 anvendt, og derudover belyses udviklingen for udvalgte nøglevariable i perioden 2007-2016.

Data er i 2016 indsamlet ca. 2 måneder tidligere på året end tidligere år. Det skønnes ikke at have påvirket dataindsamlingens resultat. I rapporten undersøges det, hvorvidt der er forskelle i danskernes solarievaner ud fra følgende faktorer: Køn, alder og region. Når forskelle omtales i rapporten, er det altid statistisk signifikante forskelle.

Kortlægningen bygger på data fra dataindsamlingen til rapporten om 'Danskernes Solvaner i Sommerferien 2016' blandt 5.030 danskere i alderen 15-70 år. En detaljeret metodebeskrivelse kan findes i denne rapport.

6. Litteraturliste

1. Boniol M, Autier P, Boyle P, Gandini S. Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis. *BMJ*. 2012;345:e4757.
2. El GF, Baan R, Straif K, Grosse Y, Secretan B, Bouvard V, et al. A review of human carcinogens--part D: radiation. *Lancet Oncol*. 2009;10(8):751-2.
3. Cust AE, Armstrong BK, Goumas C, Jenkins MA, Schmid H, Hopper JL, et al. Sunbed use during adolescence and early adulthood is associated with increased risk of early-onset melanoma. *IntJCancer*. 2010;128:2425-35.
4. Lazovich D, Isaksson Vogel R, Weinstock MA, Nelson HH, Ahmed RL, Berwick M. Association Between Indoor Tanning and Melanoma in Younger Men and Women. *JAMA dermatology*. 2016;152(3):268-75.
5. Vogel RI, Ahmed RL, Nelson HH, Berwick M, Weinstock MA, Lazovich D. Exposure to indoor tanning without burning and melanoma risk by sunburn history. *JNatlCancer Inst*. 2014;106(7).
6. IARC. Monograph 100 D - Solar and ultraviolet radiation. Lyon, France: 2011 2011. Report No.: 100 D.
7. Engholm G FJ, Christensen N, Johannesen TB, Khan S., Køtlum JE, Milter MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH. NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 7.3 (08.07.2016). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Available from <http://www.ancr.nu>, accessed on 15/08/2016 2016.
8. Ferlay J Si, Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, Rebelo M, Parkin DM, Forman D, Bray, F GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase No. 11. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer. Available from <http://globocan.iarc.fr>, accessed on 18/04/16. 2013.

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2016. Rapporten bygger på en webbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 5.030 danskere i alderen 15-70 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ i forhold til køn, alder og region.

I rapporten kortlægges blandt andet 15-70-åriges:

- Solariebrug – herunder hyppighed og debutalder
- Holdning til en aldersgrænse for solariebrug
- Udvikling i solariebrug

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringssenhed.

**Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 3525 7500
www.cancer.dk

